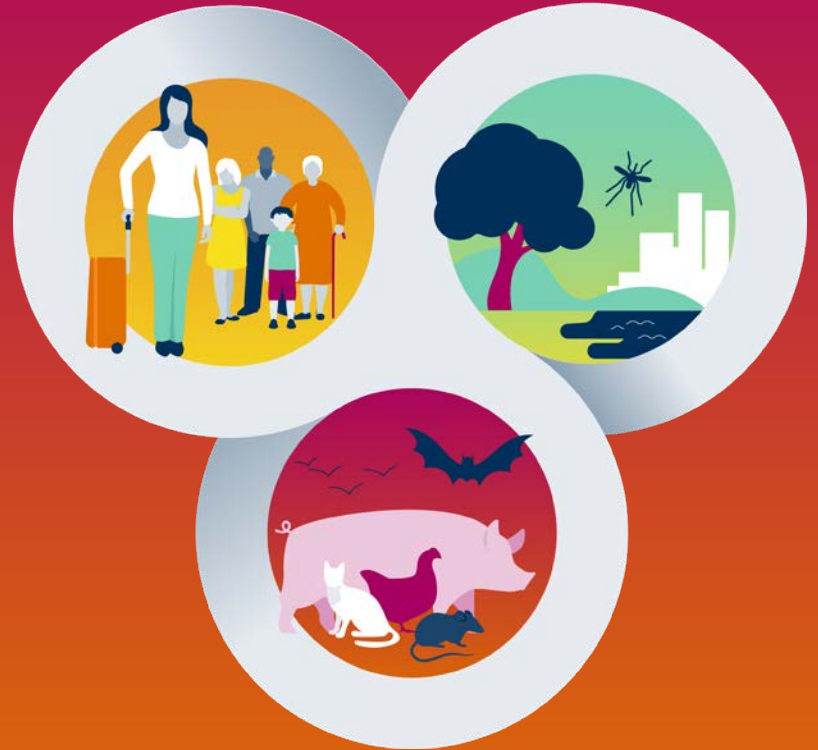

Nationaal actieplan versterken zoönosenbeleid

*“Risico’s op ontstaan en verspreiding
van zoönosen verkleinen en
voorbereid zijn op eventuele uitbraak”*

4 november 2022

Aanleiding

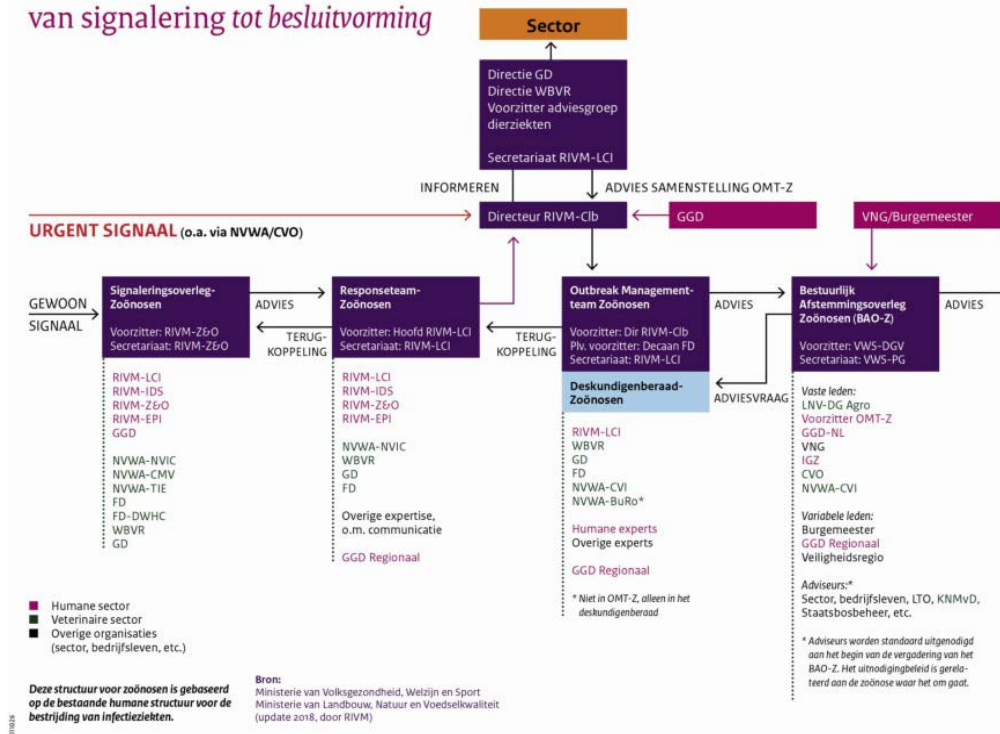
- Corona heeft wereldwijd tot ontwrichtende situaties geleid
- Het kabinet zet zich in om dit in de toekomst zo veel mogelijk te voorkomen
- Dit doet het kabinet vanuit de One Health gedachte
- Input voor het actieplan:
  - Huidig beleid
  - Expertgroep rapport "Zoönosen in het vizier"
  - Evaluatie COVID-19 nertsenaanpak
  - Gesprekken met stakeholders

Zoönosenstructuur

ZOÖNOSEN, van signalering tot besluitvorming

- Zie ook 'Vademecum Zoönosen' van het RIVM

Ontwikkelingen die het zoönosenrisico kunnen verhogen

Klimaatverandering

Verandering landgebruik

Maatschappij

Omgang met dieren

Rijksoverheid

Nationaal actieplan versterken zoönosenbeleid

6 juli 2022

Meer aandacht voor zoönosen

Nationaal actieplan versterken zoönosenbeleid
2022-2026

Risico's nemen toe

- Verandering van landgebruik
- Omgang met dieren
- Klimaatverandering
- Maatschappij

1 Preventie

- Voorkomen dat mensen ziek worden

2 Detectie

- Ziekten op tijd opmerken

3 Respons

- Snel reageren op eventuele uitbraken

 Internationale samenwerking

 Onderzoek

Zoönosen zijn infectieziekten die kunnen worden overgedragen van dier op mens.

Bekende voorbeelden

- COVID-19
- ebola
- ziekte van Lyme

Nationaal actieplan versterken zoönosenbeleid

Belangrijkste actiepunten 2022-2026

Preventie

- Tegengaan ontbossing, biodiversiteitsverlies en klimaatverandering
- Oprichten kennisplatform vectorgebonden infectieziekten voor onderzoek, advies en versterken monitoring
- Handreikingen voor provincies en gemeenten over zoönosenrisico's bij de inrichting van de leefomgeving in het landelijk en stedelijk gebied
- Meewegen van risico's (zoönotische) ziekteverwekkers in de gebiedsgerichte aanpak
- Bioveiligheidsplannen voor veehouderijbedrijven
- Pluimvee zo snel mogelijk verantwoord kunnen vaccineren tegen vogelgriep
- Intensiveren toezicht op Nederlandse dierenbeurzen
- Gericht vergroten van de kennis over zoönosen bij burgers en professionals

Internationaal

- Delen van kennis over Nederlandse zoönosenstructuur en stimuleren dat andere landen ook een actieplan opstellen
- Internationale aandacht voor risico's van *wet markets*, *bushmeat* en handel in wilde dieren
- Versterken van monitoring en gegevensuitwisseling tussen landen

Detectie

- Nagaan of signalen voldoende in beeld zijn om zoönosen vroegtijdig op te merken, zoals bij insectenteelt
- Uitbreiden monitoring zoönosen bij mensen
- Verbeteren uitwisseling gegevens tussen humaan en veterinair om de bron eerder te vinden

Onderzoek

- Kennisagenda over de verspreiding van zoönosen en verbeterde detectiemethoden
- Cofinanciering meerjarige onderzoeksprogramma's over zoönosenrisico's
- Internationale partnerschappen

Respons

- Versterken van de samenhang tussen responsdraaiboeken voor zoönotische uitbraken
- Draaiboek voor uitbraak waarbij gezelschapsdieren een rol spelen
- Handreiking hoe te handelen bij vondst van zieke en dode wilde vogels en andere dieren
- Crisisoefeningen met alle betrokkenen
- Opstellen landelijk crisisplan infectieziekten, met aandacht voor zoönosen

One Health gegevensuitwisseling

2022 – 2026:

- Analyse huidige mogelijkheden
- Pilot monitoring en gegevensuitwisseling varkensinfluenzavirussen (RIVM)
- Leidraad gegevensuitwisseling
- Platform One Health gegevensuitwisseling

Internationaal:

- Europese versterking surveillance in dieren en milieu (door EFSA ism ECDC)
- EU joint action (met RIVM, WBVR)
- Mondiaal: agenda's door WHO, FAO, WOAH

Internationale onderwerpen rond zoonosen

- Kennisdeling over Nederlandse zoonosenstructuur
- Nationale actieplannen zoonosen
- Tegengaan handel in levende (wilde) dieren en bushmeat
- Risico's 'wet markets'
- Tegengaan verandering landgebruik (klimaat, ontbossing, biodiversiteit)
- Vaccinatie vogelgriep
- Verminderen lange afstandstransporten landbouwhuisdieren
- Versterking monitoring en data-uitwisseling over ziekteverwekkers

Zoonosengeletterdheid

Hoe kun je zoonosen voorkomen?

Ziekten die kunnen worden overgedragen van dier op mens

Huisdieren en vee

- Was je handen na contact met dieren

Bij ziekte

- Meld je huisarts dat je contact hebt gehad met dieren

Teken

- Controleer of er teken op je lichaam zitten na een bezoek aan de natuur

Gebeten?

- Verwijder de teek zo snel mogelijk
- Meld de beet op tekenradar.nl
- Houd die gebeten plek goed in de gaten
- Ga bij klachten naar je huisarts

Muggen

- Voorkom dat muggen eitjes leggen in stilstaand water. Bijvoorbeeld in bloempotten, emmers, gieters of vogelbadjes
- Sluit regentonnen goed af
- Draag beschermde kleding in de tropen en gebruik insectenwerende middelen.

Wilde dieren

- Blijf uit de buurt van wilde dieren, raak geen zieke of dode dieren aan

Gebeten?

- Ga naar je huisarts

- Algemeen: publieksinformatie.
- Huisartsen en dierenartsen:
  - samenwerking en informatiedeling over (dreiging van) zoonosen
- Huisartsen:
  - vragen naar contact met (huis)dieren en vectoren (muggen/teken etc.)
  - patiënt informeren over risico's van contact met dieren

Betrokken partijen

- RIVM
- WUR
- Erasmus MC
- Universiteit Utrecht - DWHC
- Gezondheidsdienst voor Dieren (GD)
- GGD'en: regionaal arts consulenten
- NHG (Nederlands Huisartsengenootschap)
- KNMVD
- NVWA: Centrum Monitoring Vectoren
Diergezondheid, regionaal veterinaire
consulenten
- Dierhouderijsectoren
- Natuurorganisaties
- Lokale autoriteiten (provincies, gemeentes,
natuurbeheerders)

Vragen?

